Pantheon, Budapest, 1943. Magvető, Budapest, 1984. Justné Kéri, H.: Ősi és népi játékok, Anonymus, Bp. 1947. Klaniczay S.: A gyermekkori dadogásról, Klinikai Gyermekpszichológiai Tanulmányok, Akadémiai, Budapest, 1988. Mérei, F.: Együttes élmény, Officina Budapest, 1947. Mérei, F.: Az utalás lélektana, Lélektani Napló I., Művelődéskutató Intézet, Budapest, 1984. Ősi és népi játékok Anonymus, Budapest, 1947. Klaniczay, S.

Fórum

Az Országos Utazó Szakmai Szolgálat kezdeti tapasztalatai a mozgáskorlátozott gyermekek integrált nevelésének megsegítésében

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége égisze alatt négy éve működik a Mozgáskorlátozottak Integrációját Segítő Pedagógusok Munkaközössége, melyet az integrált nevelésben részt vevő intézmények vezetői és munkatársai hoztak létre a tapasztalatcsere és a szakmai továbbfejlesztés érdekében. Az integrációs intézmények szerveződése háromféle módon történik:

1., Amennyiben a mozgáskorlátozott gyermeket nem akarja a szülő speciális intézetbe adni, illetve a speciális intézet nem látja szükségesnek ellátását, vagy valami oknál fogva nem tudja felvenni a gyermeket, ilyenkor a szülő megpróbálja elhelyezni gyermekét az ép gyermekközösségbe. Ebben az esetben, ha felveszi az intézmény a mozgáskorlátozott gyermeket, majd csak ezután keresi fel az Integrációs Munkaközösséget.
2., Az épek intézménye a mozgáskorlátozott gyermek és a szülő jelentkezésével egyidőben keresi fel a Munkaközösséget, ahol megismerheti a mozgáskorlátozottak nevelésének és oktatásának jelenlegi feltételeit egy speciális és egy integrációs intézmény munkáján keresztül.
3., Az épek intézménye mielőtt felvenné a mozgáskorlátozott gyermeket, megkeresi az Integrációs Munkaközösséget, és az integrációs viszony feltételei-

nek ismeretében az intézmény dolgozói közösen döntenek, hogy vállalják-e a gyermek nevelését, oktatását.

Természetesen ezek a szerveződési formák azokra az integrációs intézményekre érvényesek, amelyek a munkaközösség tagjai.

A fent említett szerveződési formákban négy fontos tényező szerepel:

- A mozgáskorlátozott és az ép gyermekek.
- A mozgáskorlátozott és az ép gyermekek szülei.
- A fogadó intézmény személyi és tárgyi feltételei.
- Az Integrációs Munkaközösség.

Jelenleg a Munkaközösségnek a speciális intézményeken kívül 71 mozgáskorlátozottakat befogadó épek intézménye a tagja, ebből 26 helyen van mozgásfejlesztő szakember.

Látva az ellátási arányt, természetes, hogy a Munkaközösség tagjai megfogalmazták azt az igényt, hogy a mozgáskorlátozottak integrált nevelésének megsegítése érdekében szükség van utazó tanárokra.

Az Országos Utazó Szakmai Szolgálatot (továbbiakban: OUSZSZ) a MEOSZ által alapított Bicebóca Alapítvány hozta létre, hogy utazó tanáraival segítse azon intézmények ellátását, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket integráltan gondoznak, nevelnek, oktatnak, de nem tudnak jelenleg a speciális ellátással foglalkozó szakembert alkalmazni.

Az Utazó Szolgálat megalakulásakor az Alapítvány ösztöndíj-pályázatot írt ki, és olyan szakembereket keresett, akik helyileg legközelebb dolgoznak az igénylő intézményhez.

Az OUSZSZ 1991. október 1-jével kezdte meg működését. A hálózat azóta fokozatosan bővült. Jelenleg 9 utazó tanárral (szomatopedagógus, konduktor, logopédus) Budapesten, Bács-Kiskun; Komárom; Pest; Jász-Nagykun-Szolnok megyében végzi munkáját.

Az OUSZSZ a következő intézményekkel vette fel a kapcsolatot a mozgáskorlátozott gyermekek speciális megsegítésének eredményessége érdekében:

- Országos Közoktatási Intézet,
- Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Szomatopedagógiai Tanszéke,
- Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet,
- Mozgásjavító Általános Iskola és Diákotthon, Budapest,
- Mozgásjavító Általános Iskola és Diákotthon, Sály,
- Mozgásvizsgáló Országos Szakértői Bizottság,
- Nemzetközi Pető Alapítvány és Intézet,
- Gyengénlátók Általános Iskolája és Diákotthona Utazó tanárai.

Az UOSZSZ legfontosabb feladata biztosítani a mozgáskorlátozott kisgyermek esélyegyenlőségét, az ép gyermekeket megtanítani a sérültekkel való együttélésre és megteremteni az integrációs intézmények számára a szükséges szakmai, anyagi és jogi feltételeket.

Ezeket a feltételeket jól szervezett, összehangolt munkával lehet megvalósítani, ezért az UOSZSZ szakemberei meghatározott időközönként járnak ki az integrációs intézményekbe és havonta egy alkalommal szakmai konzultációt tartanak.

Az utazó tanárok által ellátott feladatok sokrétűek, mivel a hálózat még nem érte el végleges működési formáját.

Egyrészt gyakorlati, másrészt elméleti munkát is kell folytatni, amelyek a következők:

1., Az intézményekben ellátott gyermekek számára minden alkalommal csoportos foglalkozás mellett egyéni foglalkozásokat is tartanak, ahol fejlesztő feladatokat, gyakorlatokat is végeznek.
2., Egyéni mozgás-, értelmi- és részképesség-fejlesztő programokat dolgoznak ki. Ezeket a programokat megismertetik, megtanítják a gyermekgondozó szakemberekkel, pedagógusokkal és szülőkkel.
3., A programon kívül folyamatos személyes és csoportos beszélgetéseket folytatnak mind az integrációs intézmény dolgozóival, mind a szülőkkel.
4., Amennyiben szükség van rá, felveszik a kapcsolatot a helyi, illetve országos intézményekben dolgozó szakemberekkel.
5., A közvetlen segítségnyújtás mellett biztosítanak szakmai segédanyagokat az integrációs intézmény és a szülők számára.
6., Hazai és külföldi szakirodalmat gyűjtenek, tanulmányoznak saját munkájuk fejlesztése érdekében.
7., A fejlesztő munkához szükséges eszközöket elkészítik, illetve beszerzik.
8., A gyermekek adatairól és fejlődéséről adminisztrációt vezetnek.
9., Igyekeznek minél több helyen tanácsadást is beindítani. Ennek célja a még fel nem kutatott mozgáskorlátozott gyermekek megkeresése, mozgás- és egyéb feladatok kidolgozása, egyéni kezelés végzése, a szülők tájékoztatása jogaikról és lehetőségeikről, és végül, ha szükséges, utógondozást is vállalnak.

AZ OUSZSZ szakemberei 1992. novemberéig 55 mozgáskorlátozott gyermekkel foglalkoztak rendszeresen, a tanácsadásokon pedig 21 gyermeknek és családjának adtak és adnak segítséget.

Az ellátott gyermekek legnagyobb része I. C. P.-s, ennek több fajtája is előfordul.

A petyhüdt bénulást okozó kórformák közül a DMP és a spina bifida található meg.

A tanácsadáson kezeltek legnagyobb része szintén I. C. P.-s. További adatainkból megfigyelhető, hogy a gyermekekkel már foglalkoztak-e az integrációs intézménybe kerülésük előtt is. Főként a budapestiek és a Budapest környékiek vettek részt előzőleg fejlődés-neurológiai, konduktív pedagógiai és gyógytorna foglalkozásokon.

A gyermekek mozgásállapota viszonylag jó, a legtöbbjük képes önálló helyváltoztatásra, az önkiszolgálásban nem kell sokat segíteni. Sok gyereknek van társuló fogyatékossága, főként látászavar. Az integrációs intézményekbe jelenleg az enyhe sérült mozgáskorlátozottak kerülnek. A tárgyi és személyi feltételek biztosításával a súlyosabban mozgássérült gyermekek is beilleszthetők lennének az épek közösségeibe.

Az OUSZSZ tevékenysége jelenleg még kísérleti jellegű, ezért messzemenő következtetéseket még nem lehet levonni.

Úgy gondoljuk, ezt a feladatot hosszú távon nem egy alapítványnak kell megoldania. Tervünk, hogy a már működő szolgálat munkájának minőségét javítsuk és modell-értékű programot készítsünk, amelyet állami feladatként szeretnénk elfogadtatni.

DR. ÁBRAHÁMNÉ GYŐRÖK MARGIT - LÉNÁRTNÉ CSILLIK ENIKŐ - PAÁL ÉVA - ÚJVÁRI ERZSÉBET